

אורח נטה ללוד

(המשך)

חיך ואמר מן הפרעות יצאתי שלם בגופי. וחייבים הפורעים לברך ברכת הגומל שיצאו מידי חיים. אם כן מהיכן רגל זו באה? ממקום שכל הצרות באות. מפרנסתן של ישראל. חתך שר הממונה על הפרנסה, לא מצאני ישר לפניו בשתי רגלי וחתך עלי את הדין לחתוך לי רגל אחת והעמידני על רגל אחת. כיצד — עכשיו הגיע מר אצל מלוננו ואני אצל ביתי וצריך למהר לסעודה המפסקת. גמר חתימה טובה.

נטלתי את ידו בידי ואמרתי לו וכן למר. חיך ב"ח ואמר אם לי הוא מתכוין הרי זו ברכת שוא. שאיני מאמין שיש כח ביום הכיפורים להיטיב או להרע.

אמרתי לו אם אינו מכפר על שאינם שבים הא מכפר על שבים. אמר ב"ח אדם קל אני ואיני מאמין בכחה של תשובה.

אמרתי לו תשובה ויום הכיפורים מכפרין מחצה והיסורין בשאר ימות השנה מכפרין מחצה.

אמר דניאל ב"ח כבר אמרתי לך, אדם קל אני ואיני מאמין שהקדוש ברוך הוא רוצה בטובתם של בריותיו. אבל למה לי לבוא עליו בחוצפה ערב יום הכיפורים עם חשיכה. גמר חתימה טובה.

פרק שני / לילו של יום הכיפורים

אנשי המלון קיבלוני כאורח שבא שלא בזמנו. שכבר קמו מסעודה המפסקת ועמדו לילך וחששו שמא יצטרכו להתעכב על ידי. אמרתי להם אל תחושו, לא אטריחכם הרבה, איני מבקש אלא מקום לינה.

הביט בעל המלון לחוץ ואחר כך הביט בי. אחר כך הביט בשיורי האוכלין שנשתיירו מן הסעודה ותזר והביט בן הכרתי שהוא שוקל בדעתו אם עדיין מותר לאכול.

שקלתי אף אני בדעתי אם מותר אני באכילה, שהרי צריכין להוסיף מחול על הקודש ולהתחיל בצום קודם חשיכה. אמרתי לו אין פנאי ליסב בסעודה. פתחתי את תרמילי והוצאתי מחזורי וטליתי והלכתי לבית הכנסת הגדול.

בית הכנסת הגדול שסבור הייתי עליו בילדותי שאין בעולם בנין גדול ממנו נתמעט היקפו ונפתחה קומתו ונצטמצם אורו, שעינים שראו היכלות וביירוניות נראה להן בית הכנסת קטן אפילו מכמות שהוא.

בבית הכנסת לא היה אדם שהכרתי. רוב המתפללים מקרוב באו, תפסו את המקומות שבמזרח והניחו את שאר המקומות מהם קמו והלכו אילך ואילך, אם משום שביקשו להראות אדנותם או אם משום שמקומם לא קלטם. האור שהיה מבהיק על ראשיהם של מתפללים בלילי יום הכיפורים לא הבהיק על ראשיהם של אלו וטליותיהם לא העלו אורה. לשעבר היה כל אדם בא להתפלל ומביא נר, חוץ מן הנרות שהיו מדליקין בנברשות, היה בית הכנסת מאיר הרבה, ועכשיו שנתבזזו הנברשות במלחמה ואין אנשים הרבה באים להתפלל מועטים הנרות. לשעבר שהיו הטליות מעוטרות בעטרות של כסף שהאורה שורה עליהן היו ראשיהם של מתפללים מבהיקים, ועכשיו שניטלו העטרות נתמעט האור.

החזן לא האריך בתפילה, או אולי האריך, אלא שאותה תפילה תפילתי הראשונה היתה בבית הכנסת שבעירי ואותו לילה ליל כיפורים שכל העולם כולו עומד בתפילה וביקשתי לשהות שם יותר ונראה לי החזן כאילו מקצר ועולה. לאחר שסיים תפילתו הקיפו כל המתפללים את התיבה ואמרו קדיש. לא היה אדם שם שלא אמר קדיש.

אחר התפילה לא אמרו תהלים ולא אמרו שיר הייחוד ולא

שיר הכבוד, אלא כל אדם הלך לביתו ונעלו את בית הכנסת. יצאתי עם היוצאים והלכתי למקום שרגלי הוליכוני עד שנמצאתי עומד על הגשר שעל גבי הנהר, כדרך שהיה אבא זכרונו לברכה עושה בלילי יום הכיפורים, שהיה עומד על הגשר שעל הנהר, שריח המים מפשרים את הצמאון ומביאים את האדם לידי תשובה. שהרי המים הללו שנראים לך עכשיו עדיין לא היו כאן קודם לכן ולא יהו אחר כך. כך יום זה שניתן לנו לשוב בו מעוונותינו עדיין לא היה בעולם ולא יהא עוד בעולם, ואם אין אתה שב בו נמצאת מאבדו בלא כלום.

מים הולכים ומים באים, וכשם שבאים כך הולכים וריח טהרה עולה מהם. דומה שמיום שעמדתי כאן עם אבא זכרונו לברכה לא חל בהם כל שינוי, וכן יהו מוסיפים והולכים עד סוף כל הדורות ולא ישנו את מהלכם.

אותה שעה באה כת של נערים ונערות וציגרויות בפיהם. קרוב לודאי שבאו מן המשתה שעשו להם אותו לילה, כדרך שעושים בכל שנה ושנה בלילי יום הכיפורים, להודיעך שאין מתיראים אפילו מיום הכיפורים. הכוכבים קבועים ברקיע ואורם מציץ ממימי הנהר ובין אלו לאלו אורן של הציגרויות הולך. אותה שעה באה בבואה שלי ונשתטחה לפנייהם על הגשר. פעמים נתערבה בבבואה שלהם ופעמים עמדה לעצמה, בין כך וכך היתה מרתתת, כאילו מרגשת ברגליהם של עוברים ושבים שמבעטים בה. הפלגתי עיני מהם ונסתכלתי ברקיע. אמרתי לעצמי אביט ואראה אם עלתה אותה פיסת יד, שהתינוקות אומרים, שבלילי כיפורים עולה עב קטנה כמין פיסת יד ברקיע, שאותה שעה הקדוש ברוך הוא פושט ידו לקבל שבים.

עברה ריבה אחת והדליקה לה ציגרטת. עבר עליה בחור אחד ואמר הזהרי שלא תחרכי את שפמך. נתחללה והפילה את הציגרטת מפיה.

שחה הבחור והגביה את הציגרטת. עד שנתנה לפיו או לפיה של נערה בא אחר וחסף את הציגרטת מידו ונטל את הבחורה בורועה ונעלם עמה.

קמעה קמעה נתפנה הגשר מעוברים ושבים. קצתם הלכו לעיר וקצתם נפנו והלכו לחורשה שמאחורי בית המטבחים שבצד הסטריפא שאצל האלונים.

חזרתי ונסתכלתי בנהר. ריח טוב עלה מן המים. שאפתי רוח ולעסתי את האויר.

קול הבאר שבשוק הישן שבטבורה של העיר נשמע פתאום. רחוק קצת ממנה נשמע קול קילוחה של באר המלך. העלו מימי הסטריפא אף הם את קולם, לא המים שראיתי תחילה, שהרי אלו כבר הלכו להם, אלא מים חדשים שבאו במקומם. הלבנה האירה מן הנהר והכוכבים נתמעטו והלכו. ואף הם נפתח אורם. כבר עלה מאור הלבנה קודם לכן ולא הרגשתי בה תחילה. אמרתי לעצמי הגיע זמן שינה.

הלכתי אצל המלון ומצאתיו נעול. נצטערתי שלא נטלתי עמי את המפתח. הרי הבטחתי לאנשי המלון שלא אטריחם הרבה ועכשיו עלי לעורר אותם משנתם. אילו ידעתי שהקלוזי קיימת הייתי נכנס ולן שם, שיש בעורים שם כל הלילה ואומרים שירות ותושבחות ולומדים מסכת יומא וזכריות.

פשטתי את ידי בדלת כזה שפושט ידו ואינו מצפה שתפתח. כיון שנגעתי בה נפתחה.

ידוע היה בעל המלון שאורח שלו מבחוץ ולא נעל את הדלת בפניו, [ש"י עגנון](#) (עוד יבוא)